

OÜ Advokaadibüroo Advocatus

reg kood 11045359 Pepleri 32 Tartu 51010 tel 7 420 442 faks 7 343 181 e-post: info@advocatus.ee

MTÜ Eesti Arstide Liit

27.03.2014

ÕIGUSLIK LÜHIHINNANG

seoses eriarstide kutsekvalifikatsiooni tunnustamisega

MTÜ Eesti Arstide Liit on pöördunud Advokaadibüroo Advocatus poole õigusliku arvamuse saamiseks Venemaal kutsekvalifikatsiooni saanud eriarstide registreerimise kohta Eesti Terviseameti poolt.

Järgnevalt on esitatud õiguslik lühihinnang, kus selgitatakse Venemaal ja teistes muudes välisriikides kui Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis eriarsti kutsekvalifikatsiooni saanud eriarstide kvalifikatsiooni tunnustamise õiguslikku alust ning analüüsitakse Tervisemeti seisukohti.

I Arstide kutsekvalifikatsiooni tunnustamise õiguslik alus

1. Euroopa Liidu tasandil reguleerib üldist kutsekvalifikatsiooni tunnustamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu 07. septembri 2005 direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta. Direktiiv käsitleb teistes liikmesriikides omandatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamist liikmesriikide poolt.
2. Direktiivi p 10 kohaselt ei loo direktiiv takistusi liikmesriikide võimalusele tunnustada oma korra kohaselt kolmandate riikide kodanike poolt väljaspool Euroopa Liidu territooriumi omandatud kutsekvalifikatsioone. Igasuguse tunnustamise puhul peab igal juhul järgima teatud kutsealale kehtestatud koolituse miinimumnõudeid.
3. Eesti tasandil reguleerib kutsekvalifikatsiooni tunnustamist välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus (VKTS). Tulenevalt VKTS § 1 lõikest 2 kohaldatakse nimetatud seadust arsti, hambaarsti, õe, proviisori, ämmaemanda, veterinaararsti ja arhitekti kutsekvalifikatsiooni tunnustamisele niivõrd, kuivõrd nimetatud valdkondi reguleerivates seadustes ei ole nähtud teisiti.

4. Eriseaduseks, mis reguleerib Eestis konkreetselt tervishoiutöötajate registreerimist ja kutsekvalifikatsiooni tunnustamist, on tervishoiuteenuste korraldamise seadus (TTKS).
5. TTKS § 30 käsitab muus välisriigis kui Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooniga isiku registreerimist tervishoiuteenuste osutajana Terviseametis.
6. Kui tegemist on muus välisriigis kui Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis hariduse saanud arstiga, sh Venemaal ja Ukrainas õppinud isikuga, kelle kvalifikatsiooni ei ole eelnevalt tunnustanud Euroopa Liidu liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriik või Šveits ja kes ei ole nendes riikides 3 aastat töötanud, kuulub kohaldamisele TTKS § 30 lõige 2, mis sätestab järgmist:
7. Terviseamet võrdleb registreerimist taotleva isiku kvalifikatsiooni Eestis nõutavaga, kontrollib kvalifikatsiooni tõendavas dokumendis esitatud andmete õigsust ning teeb registreerimisotsuse kolme kuu jooksul alates registreerimistaotluse ja kvalifikatsiooni tõendava dokumendi ärakirja esitamisest. Välisriigis omandatud kvalifikatsiooni Eestis nõutava kvalifikatsiooniga võrdlemise korra kehtestab sotsiaalminister.
8. Sotsiaalministri 24.11.2008 määrusega nr 71 on kehtestatud “Välisriigis omandatud kvalifikatsiooni Eestis nõutava kvalifikatsiooniga võrdlemise kord” (edaspidi kvalifikatsiooni võrdlemise kord).
9. Kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 4 lõikest 1 tulenevalt loetakse arsti kvalifikatsioon vastavaks Eestis omandatud kvalifikatsiooniga ja isik võib Eesti Vabariigis töötada arstina, kui ta:
 - 1) on läbinud ülikooliseaduse § 29¹ lõike 5 ja rakenduskõrgkooli seaduse § 15 lõike 6 alusel Vabariigi Valitsuse määrusega¹ kehtestatud arstiõppele esitatavatele nõuetele vastava arstiõppe ja
 - 2) on registreerimistaotluse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul vähemalt kolm järjestikust aastat töötanud arstina.
10. Kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 4 lõike 2 kohaselt eriarsti kvalifikatsioon loetakse vastavaks Eestis omandatud kvalifikatsiooniga ja isik võib Eesti Vabariigis töötada eriarstina, kui ta on täitnud järgmised tingimused:
 - 1) on läbinud arstiõppe, mis vastab sama paragrahvi lõike 1 punktile 1;
 - 2) on läbinud eriarstiõppe, mis vastab Tartu Ülikooli seaduse § 7 lõigete 2 ja 5 alusel kehtestatud residentuuri nõutavale kestusele²,
 - 3) on registreerimistaotluse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul vähemalt kolm järjestikust aastat töötanud eriarstina.
11. Juhul, kui arsti/eriarsti kvalifikatsioon ei vasta kvalifikatsiooni võrdlemise korra §-s 4 sätestatule, ei saa lugeda kvalifikatsiooni vastavaks Eestis omandatud kvalifikatsiooniga ja isik ei või Eesti Vabariigis töötada arstina/eriarstina.

1 Vabariigi Valitsuse 25.10.2004 määrus nr 312 „Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded“.

2 Sotsiaalministri 04.06.2001 määrus nr 56 „Residentuuri raamnõuded ja residentuuri läbiviimise kord“.

12. Tulenevalt kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 3 lõikest 4 peab taotleja, kelle kvalifikatsioon ei vasta Eestis nõutavale, Eestis tervishoiutöötajana registreerimiseks sooritama sobivustesti vastavalt TTKS § 30 lõike 3 alusel kehtestatud korrale.
13. TTKS § 30 lõike 3 alusel on sotsiaalministri 04.01.2002 määrusega nr 6 kehtestatud “Välisriigis kvalifikatsiooni omandanud isiku sobivustesti koostamise, korraldamise ja hindamise kord” (edaspidi sobivustesti kord).
14. Sobivustesti korra §-st 3 nähtuvalt teeb Terviseamet välisriigis kvalifikatsiooni omandanud arsti, eriarsti ja hambaarsti suhtes otsuse sooritada sobivustest järgmistel juhtudel:
 - 1) taotleja on välisriigis omandanud kvalifikatsiooni õppekava alusel, mis ei vasta ülikooliseaduse § 29¹ lõike 5 ja rakenduskõrgkooli seaduse § 15 lõike 6 alusel Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud raamnõuetele ja
 - 2) taotlejal puudub töökogemus, mida nõutakse Eestis arsti, eriarsti või hambaarstina töötamiseks.
15. Tulenevalt sobivustesti korra §-des 5 ja 6 sätestatust koostab ja korraldab arsti, eriarsti ja hambaarsti sobivustesti Tartu Ülikooli arstiteaduskond.

II Terviseameti seisukohad

16. Eesti Arstide Liit on 17.02.2014 pöördunud Terviseameti poole palvega selgitada, kuidas toimub väljaspool Euroopa Liitu arstliku eriala omandanud ja eriarstina praktiseerinud isikute eriarstina Eesti tervishoiutöötajate registrisse kandmine, juhul kui nende läbitud eriarstiõpe on lühem kui vastava eriala residentuuri kestus Eestis. Palutud on vastata, missugused õigusaktid võimaldavad arsti kutsekvalifikatsiooni tunnustamisel ja eriarstina registreerimisel Eestis kehtivast residentuuri kestusest lühemat eriarstiõpet korvata erialase töötamisega.
17. Terviseameti 07.03.2014 vastuses Eesti Arstide Liidu pöördumisele on Terviseamet asunud seisukohale, et TTKS ei kehtesta võrreldes VKTS regulatsiooniga eritingimusi, kuidas toimub õppe vastavuse kindlakstegemine. Seega tuleb õppe vastavuse hindamisel lähtuda VKTS detailsemast regulatsioonist.
18. Mh selgitab Terviseamet, et kolmandas riigis läbitud eriarstlikku õpet internatuurina või ka ordinatuuri läbimist tuleb käsitleda VKTS § 13 lg 1 p 2 kirjeldatud olukorrana, mille puhul Eestis registreerimist taotlev eriarst on välisriigis läbinud õppekava, mis oluliselt erineb reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamise eelduseks olevast Eesti õppekavast. Terviseameti vastusest nähtuvalt olukorras, kus kolmandas riigis kvalifikatsiooni omandanud isiku eriarstlik õpe erineb Eesti residentuuriõppest, tuleb hinnata, kas õppe kestuses puuduolev on kompenseeritud vajaliku pikkusega erialase töötamisega.
19. Terviseameti vastusest järeldub, et juhul, kui Eestis registreerimist taotlev eriarst on välisriigis läbinud õppekava, mis oluliselt erineb reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamise eelduseks olevast Eesti õppekavast, sh ei vasta see Eestis nõutud residentuuri kestusele, tuleb Terviseameti arvates õppe puudujääkide puhul arvesse võtta töötamist kui õppe puudujääki kompenseerivat meetet.

III Hinnang Terviseameti seisukohtadele

20. Terviseameti seisukohta, mille kohaselt kolmandas riigis arstihariduse saanud eriarsti puhul tuleb õppe puudujääkide puhul arvesse võtta töötamist kui õppe puudujääki kompenseerivat meetet, ei saa pidada seadusele vastavaks.
21. VKTS § 1 lõikest 2 tulenevalt tuleb arsti, sh eriarsti kutsekvalifikatsiooni tunnustamisel lähtuda TTKS-st kui eriseadusest ning TTKS alusel antud määrustest. Juhul, kui TTKS-s on jäetud mingi küsimus reguleerimata, on õigustatud VKTS kui kutsekvalifikatsiooni tunnustamist üldiselt reguleeriva õigusakti poole pöördumine.
22. Kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 4 lõikes 2 on ammendavalt ning üheselt arusaadavalt esitatud nõuded, millele peab vastama eriarsti kvalifikatsioon, et seda oleks õigus lugeda vastavaks Eestis omandatud kvalifikatsiooniga ning taotleja võiks Eesti Vabariigis töötada eriarstina.
23. Nimetatud paragrahvi lg 2 punktis 2 on sätestatud, et taotleja peab olema läbinud eriarstiõppe, mis vastab Eestis kehtestatud residentuuri nõutavale kestusele. Residentuuri nõutav kestus Eestis on sõltuvalt erialast 3-5 aastat. Seega peab taotleja olema läbinud oma kvalifikatsiooni omandamise käigus vähemalt 3-5 aasta pikkuse eriarstiõppe vastavalt erialale.
24. Kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 4 lg 2 ei näe ette võimalust asuda hindama taotleja eriarstiõppe vastavust Eestis kehtivale residentuuri programmile. Sättest tuleneb otseselt, et kui taotleja ei ole läbinud vastavalt 3-5 aastast eriarstiõpet, on seega jäänud täitmata üks kohustuslik tingimus tema kvalifikatsiooni Eestis nõutavaga vastavaks lugemiseks.
25. Seega puudub igasugune õiguslik alus rakendada VKTS §-s 13 sätestatud, sh puudub alus asuda kindlaks tegema, kas taotleja on töökogemuse käigus omandanud teadmisi ja oskusi, mis olulisi erinevusi osaliselt või täielikult katavad (VKTS § 13 lg 2).

IV Kokkuvõte

26. Eelnevast tulenevalt juhul, kui Venemaal või muudes kolmandates riikides arstiks õppinud taotleja ei ole läbinud 3-5 aastast eriarstiõpet vastavalt Eestis kehtestatud residentuuri kestusele, pole Terviseametil õigust lugeda eriarstiõppe puudulikkust kompenseerituks erialal töötamisega.
27. Tulenevalt kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 4 lõikest 2 ei saa lugeda eriarsti kvalifikatsiooni vastavaks Eestis omandatud kvalifikatsioonile ning isik ei tohi Eesti Vabariigis töötada eriarstina, kui pole täidetud kõik nimetatud sättes toodud kohustuslikud tingimused (vt p 10).
28. Tulenevalt kvalifikatsiooni võrdlemise korra § 3 lõikest 4 peab taotleja, kelle kvalifikatsioon ei vasta Eestis nõutavale, st kelle puhul on täitmata vähemalt üks § 4 lõikes 2 sätestatud kohustuslik tingimus, sooritama sobivustesti.

Vandeadvokaat Roman Levin

/allkirjastatud digitaalselt/